

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**

Avdelning 20

DOM

2019-06-13

Meddelad i Stockholm

Sida 1 (12)

Mål nr
9307-19

SÖKANDE

Secoa AB, 559147-8671
Box 15 115
750 15 Uppsala

MOTPART

Region Stockholm, 232100-0016

Ombud: Jur.kand. Stephanie Konac
AffärsConcept i Stockholm AB
Hornsgatan 15
117 99 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling

KONKURRENSVERKET	
2019-06-13	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Dok.Id 1106670

Postadress

115 76 Stockholm

Besöksadress

Tegeluddsvägen 1

Telefon

08-561 680 00

E-post: avd20.fst@dom.se

www.domstol.se/forvaltningsratt

Telefax

08-561 680 01

Expeditionstid

måndag–fredag

08:00–16:00

YRKANDEN M.M.

Region Stockholm (Regionen) genomför på uppdrag av MediCarrier AB (MediCarrier) en upphandling av en nätverkslösning för drift och utveckling av MediCarriers IP-nätverk LAN och WAN. Upphandlingen genomförs som ett öppet förfarande enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU. Av tilldelningsbeslutet den 16 april 2019 framgår att Regionen beslutat att teckna avtal med Cygate AB.

Secoa AB (Secoa) ansöker om överprövning av upphandlingen och anför bl.a. följande. Upphandlingen har inte genomförts på ett öppet sätt. Det saknas grundläggande information i kraven gällande ekonomisk stabilitet för att en utvärdering på lika villkor mellan alla leverantörer ska kunna utföras. Omfattningen av bankgarantin som framgår av avsnitt 9.4 i anbudsinfordran är inte specificerad. Därav kunde inte kostnaden för ett eventuellt krav på bankgaranti beräknas in i den totala kalkylen för hela kontraktsbeloppet. I underlaget för upphandlingen framgår inte att en bankgaranti för hela affärens belopp ska vara tecknad redan vid anbudsinlämnandet.

Enligt e-postkorrespondens som bifogas ansökan har bolaget delgett upphandlande myndighet all efterfrågad information såsom balans- och resultatrapporter. Secoa ombads den 2 april 2019 att inkomma med en bankgaranti utan att det specificerades vilket belopp som bankgarantin skulle täcka. Efter ytterligare klargörande frågor fick Secoa den 3 april 2019 som svar att bankgarantin skulle vara upphandlande myndighet tillhanda senast den 5 april 2019, utan att det specificerades vilket belopp bankgarantin skulle täcka. Efter ytterligare klargörande frågor meddelade upphandlande myndighet senare den 3 april 2019 att bankgarantin skulle täcka hela kontraktsbeloppet. Secoa hade således endast 29 timmar till sitt förfogande för att införskaffa nödvändig bankgaranti för hela kontrakts-

beloppet. Bolaget tog då kontakt med en bank för att efterfråga nödvändig bankgaranti och fick av banken veta att detta är möjligt att erhålla, men att det normalt tar minst fem arbetsdagar. Banken meddelade även vid detta tillfälle kostnaden för en sådan bankgaranti. Secoa gör gällande att kostnaden för det ej specificerade beloppet som begärd bankgaranti ska täcka medför att det inte kan anses vara ekonomiskt försvarbart att i efterhand, med en mycket kort tidsfrist, begära en sådan garanti av Secoa. Kostnaden för bankgarantin medför att det inte finns en sådan lönsamhet under hela avtalsperioden, för att det ska vara möjligt att leverera efterfrågad tjänst med kvalitet i alla delar utan ekonomisk förlust.

Bifogad e-postkorrespondens visar också att Secoa den 5 april 2019 efterfrågade att på annat sätt än genom den kostsamma bankgarantin ges möjlighet att bevisa bolagets goda ekonomiska ställning. Något svar från upphandlande myndighet erhöles dock inte. Secoa svarade också på de frågor som ställdes via e-post, men fick aldrig någon begäran om en formell ekonomisk prognos eller treårsplan med styrelsebeslut.

Mot denna bakgrund anser Secoa att motiveringen för att inte godkänna bolagets anbud för vidare prövning inte är godtagbar ur ett upphandlingsrättsligt perspektiv och att det saknas grundläggande information i avsnitt 9.4 i anbudsinfördran om att kostnaden för bankgarantin skulle kunna inkluderas i det inlämnade anbudspriset.

Det är diskriminerande att inte begära bankgaranti av samtliga leverantörer. Detta innebär att mindre nystartade företag som Secoa drabbas av konkurrensnackdel mot etablerade företag i form av den kostnad det innebär att teckna en bankgaranti. Kravet på bankgaranti för hela kontraktbeloppet står inte i proportion till kontraktsföremålet. Ett krav på en bankgaranti för en beräknad kostnad för att byta ut en leverantör inom kontraktstiden är rimligt, om kravet gäller samtliga leverantörer.

Regionen bestrider bifall till ansökan och anför bl.a. följande. MediCarrier förser Regionen med lager, logistik och transporter till akutsjukhus och vårdcentraler. Detta bolag ansvarar även för transport av livsavgörande leveranser såsom organ, blod och blodplasma. Vården är beroende av MediCarriers tjänster och i MediCarriers uppdrag ingår även beredskap i krissituationer. Det rör sig om snabba och akuta tjänster och transporter som MediCarrier måste tillhandahålla dagligen med mycket kort varsel och inställetid och allt sker inom systemet. Systemet påverkar hela MediCarriers verksamhet och all personal. Det ställs höga krav på och är kritiskt med hög tillgänglighet och ett fungerande nätverk och system för en framtida hållbar lösning. Den upphandlade tjänsten är således en väldigt viktig tjänst för hela regionen där det är angeläget att leverantören bl.a. har en god ekonomisk stabilitet och hållbarhet, då avbrott kan ha livsavgörande betydelse.

Av avsnitt 6.2 i anbudsinfördran framgår att upphandlingen innehåller ett antal obligatoriska krav som är ovillkorliga och att anbudsgivaren innan anbudsinlämning behöver säkerställa att samtliga krav som anges i upphandlingsdokumenten är uppfyllda. Av avsnitt 9.4 i anbudsinfördran framgår att anbudsgivaren ska ha en stabil ekonomisk ställning och att detta krav är uppfyllt om anbudsgivaren innehar minst rating AA hos Bisnode Soliditet AB (Bisnode), alternativt minst riskklass 4 hos UC AB (UC). Regionen har därmed öppnat upp för olika sätt att uppfylla kravet på ekonomisk stabilitet. I samma avsnitt anges vidare att om anbudsgivaren inte uppfyller något av ovanstående två krav, kommer Regionen att göra en helhetsbedömning av anbudsgivarens ekonomiska stabilitet för att bedöma om en likvärdig kravuppfyllnad ändå kan uppnås. För att en sådan helhetsbedömning ska kunna göras ska anbudsgivaren kunna lämna dokumentation som klarlägger dess ekonomiska ställning. Om en anbudsgivare är ett nystartat företag (dvs. ett företag som har bedrivit

verksamhet under kortare tid än ett år), ska anbudsgivaren redovisa resultat- och balansräkning eller annat som garanterar fullgörandet av kontraktet.

Vidare anges att anbudsgivaren även ska kunna lämna ytterligare uppgifter som behövs för att Regionen ska kunna göra en helhetsbedömning enligt ovan, exempelvis en koncerngaranti eller referens till bank med utfästelse avseende bankgaranti eller motsvarande annan finansiär.

Det i upphandlingen aktuella kravet på ekonomisk stabilitet är utformat utifrån de risker som Regionen har kunnat förutse för hela kontraktperioden, efter noggranna överväganden. Kravet har således ett naturligt samband med och står i proportion till det behov som ska täckas. En upphandlande myndighet har stor frihet att bestämma vilka krav den vill ställa i en upphandling och som redovisats ovan är det mycket kritiskt för aktuell upphandlad tjänst med hög tillgänglighet och ett fungerande nätverk och system för en framtida och hållbar lösning, eftersom hela MediCarriers verksamhet och kundernas verksamheter, bl.a. vården, påverkas. Därför är det högst angeläget att leverantören har en ekonomisk stabilitet och hållbarhet i ett långsiktigt perspektiv, då avbrott till följd av obestånd kan ha livsavgörande betydelse.

Syftet med krav på ekonomisk stabilitet är att upphandlande myndigheter ska få en rättvisande bild av leverantörens ekonomiska situation och inte att leverantören själv ska kunna välja vilken bild av bolaget som visas. Regionen valde att inte begränsa marknaden genom att ställa krav på att leverantören måste ha bedrivit verksamhet under minst ett visst antal år, utan har koncentrerat sig på att ställa krav avseende den ekonomiska stabiliteten, då detta är av mycket stor betydelse för ett stabilt och långsiktigt utförande.

Gällande Secoas anbud kunde bolaget inte uppfylla kravet på minst rating AA hos Bisnode eller kravet på minst riskklass 4 hos UC. Bolaget är nystartat. Regionen prövade således bolagets ekonomiska stabilitet genom en helhetsbedömning i enlighet med vad som föreskrivs i anbudsinfördran. Bolaget inkom inledningsvis med uppgifter för 2019 och kunde detta år endast redovisa för två månader (januari och februari). Därför kontaktade Regionen bolaget för att erhålla ytterligare dokument som bevisade bolagets ekonomiska stabilitet, eftersom två månader under 2019 inte är tillräckligt för att kunna få en helhetsbild av den ekonomiska stabiliteten eller för att kunna göra en ekonomisk analys. Bolaget inkom efter begäran med en årsredovisning för 2018. Årsredovisningen innehöll inget fastställelsebevis och var således ännu inte behandlad på bolagets årsstämma. Den information som bolaget tillhandahöll innehöll väldigt begränsad information omkring en framtida prognos, men ingen formell ekonomisk framtida prognos eller treårsplan med styrelsebeslut eller liknande. Bolaget tillhandahöll därmed inget dokument för att bekräfta en långsiktig bild av dess ekonomiska stabilitet.

Regionen har med anledning av avsaknaden av tillräckligt underlag slutligen av bolaget begärt in en utfästelse avseende bankgaranti, till stöd för riskbedömningen utifrån ett långsiktigt perspektiv. Secoa har svarat att bolaget har uppfattat att en annan extern part ska teckna kontraktet med MediCarrier och tänkt sig en annan ekonomisk lösning, vilket tyder på att bolaget missförstått upphandlingen avseende partsförhållandet och de ekonomiska kraven. Slutligen har Secoa meddelat Regionen att bolaget inte avser inkomma med någon utfästelse avseende bankgaranti.

Regionen har fullgjort sin skyldighet och gett Secoa ytterligare dagar för att inkomma med svar. Det stämmer således inte att bolaget hade 29 timmar på sig att inkomma med svar. Secoa beslutade att inte ge in någon utfästelse avseende bankgaranti. Bolaget har haft hela anbudstiden på sig att förbereda

sig inför ett eventuellt införskaffande av en koncerngaranti eller referens till bank med utfästelse avseende bankgaranti eller motsvarande annan finansiär. Detta eftersom bolaget har varit medvetet om avsaknaden av kravuppfyllandet avseende rating och riskklass. Regionen har inom ramen för en helhetsbedömning genom en riskanalys utifrån ett långsiktighetsperspektiv krävt in en utfästelse om bankgaranti i den omfattning som har krävts i det enskilda fallet. Regionen har i samråd med ekonomichef och ekonomiavdelningen gjort bedömningen att det som har krävts in av bolaget har varit nödvändigt för att kunna säkerställa en stabilitet som är likvärdig med huvudkravet på minst rating AA hos Bisnode eller minst riskklass 4 hos UC.

Regionen har vid en samlad bedömning av samtliga tillgängliga faktorer funnit att bolaget inte uppfyller det uppställda kravet i anbudsfordran på ekonomisk stabilitet. Secoa har inte förmått visa att Regionen har agerat i strid med LOU och de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna eller att bolaget har lidit eller riskerat att lida skada.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för bedömningen

I mål om offentlig upphandling gäller som huvudprincip att rätten grundar sin prövning främst på de omständigheter som sökanden åberopar (jfr Högsta förvaltningsdomstolens avgörande RÅ 2009 ref. 69). Frågan i målet är om det föreligger skäl för ingripande enligt LOU på de grunder Secoa anfört.

I 4 kap. 1 § LOU anges följande. Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra

upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.

I 4 kap. 2 § LOU anges följande. En upphandling får inte utformas i syfte att undanta den från lagens tillämpningsområde och får inte heller utformas i syfte att begränsa konkurrensen så att vissa leverantörer gynnas eller missgynnas på ett otillbörligt sätt.

I 20 kap. 6 § LOU anges följande. Om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon av de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Förvaltningsrättens bedömning

Ett upphandlingsdokument ska vara utformat så att alla rimligt informerade och normalt omsorgsfulla leverantörer kan tolka informationen på samma sätt. Av principerna om transparens och likabehandling följer att den upphandlande enhetens krav ska anges på ett sätt som gör att varje leverantör med utgångspunkt i upphandlingsdokumentet kan skapa sig en bild av möjligheterna att lämna ett konkurrenskraftigt anbud. Det bör ställas förhållandevis höga krav på noggrannhet, tydlighet och transparens i alla delar av ett upphandlingsdokument, även om mindre brister och oklarheter får godtas. De skiftande förhållanden som förekommer i det ekonomiska livet gör att även upphandlingsdokument som inte är optimalt utformade får godtas under förutsättning att de principer som bär upp LOU och gemenskapsrätten inte träds för när. (Jfr Högsta förvaltningsdomstolens avgörande RÅ 2002 ref. 50.)

En upphandlande myndighet har stor frihet att ställa de krav den finner nödvändiga i en upphandling. Kraven får dock inte strida mot gällande principer och bestämmelser i LOU (se t.ex. Högsta förvaltningsdomstolens avgörande RÅ 2010 ref. 78). Den upphandlande myndigheten har bl.a. rätt att ställa krav på en leverantör i fråga om dennes ekonomiska och finansiella ställning under förutsättning att kraven har anknytning till det som ska anskaffas och står i proportion till detta (14 kap. 1 § LOU). Vidare kan det inte anses strida mot LOU att uppställa ett obligatoriskt krav i fråga om en anbudsgivares ekonomiska ställning som består i att anbudsgivaren ska ha en viss lägsta nivå på s.k. kreditrating (jfr Kammarrätten i Stockholms avgörande den 12 mars 2018 i mål nr 6023-17).

Proportionalitetsprincipen innebär att den upphandlande myndigheten i en upphandling inte får ställa större krav på leverantören eller leveransen än som behövs och vad som får anses vara ändamålsenligt för den aktuella upphandlingen. Kraven skall således ha ett naturligt samband med och stå i proportion till det behov som ska täckas. (Prop. 2006/07:128 s. 132.)

En proportionalitetsprövning sker vanligen i tre steg. Det första innefattar frågan om åtgärden är ägnad att tillgodose det avsedda ändamålet. Det andra steget utgörs av en prövning av om den är nödvändig för att uppnå det avsedda ändamålet. Till sist bedöms om den fördel som det allmänna vinner står i rimlig proportion till den skada som åtgärden förorsakar enskilda intressen. (Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2016 ref. 37.)

I första stycket i avsnitt 6.2 i anbudsinfordran med rubriken ”Obligatoriska krav” anges följande:

Upphandlingsdokumentet med bilagor innehåller ett antal obligatoriska krav, dessa krav är ovillkorliga. Förutsättningen för att ett anbud ska kunna prövas, utvärderas och antas är att dessa obligatoriska krav är uppfyllda.

I sista stycket i avsnitt 9.4 i anbudsinfordran med rubriken ”Anbudsgivarens ekonomiska och finansiella ställning” anges följande:

Anbudsgivaren ska på anmodan från Beställaren lämna ytterligare uppgifter som behövs för att göra en helhetsbedömning av Anbudsgivarens ekonomiska förutsättningar, exempelvis koncerngaranti eller referens till bank med utfästelse avseende bankgaranti eller motsvarande annan finansiär.

Förvaltningsrätten anser att det av ovanstående citat av obligatoriska krav framgår med tillräcklig klarhet att alla obligatoriska krav i upphandlingsdokumenten ska vara uppfyllda för att ett anbud ska kunna prövas. Den efterföljande ovan citerade meningen om anbudsgivarens ekonomiska och finansiella ställning är formulerad som ett ska-krav och därmed framgår tillräckligt tydligt att en bankgaranti ska bifogas på anmodan i vissa fall. Det framgår vidare tydligt av denna mening att en bankgaranti utgör grund för en helhetsbedömning av anbudsgivarens ekonomiska ställning och att upphandlande myndighet kan begära en sådan garanti om den anser att det behövs. Därmed framstår det som naturligt att inget specifikt belopp kan anges gällande bankgarantin, då det rör sig om en tämligen individuell bedömning som görs vid behov. Förvaltningsrätten anser därför att det aktuella kravet på att tillhandahålla en bankgaranti är tillräckligt tydligt formulerat så att alla rimligt informerade och normalt omsorgsfulla leverantörer kan tolka informationen på samma sätt. Regionen har således i detta avseende inte agerat i strid med LOU eller de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna.

Förvaltningsrätten anser att det klart framgår att kravet är ägnat att tillgodose det avsedda ändamålet, då det uppenbarligen ligger i Regionens intresse att vald leverantör har tillräckliga ekonomiska förutsättningar för att fullgöra kontraktet. Av handlingarna i målet framkommer att upphandlingsföremålet har en stor betydelse för sjukvården och att

avtalstiden uppgår till minst tre år med möjlighet till förlängning i ytterligare tre år. Mot denna bakgrund framstår det som rimligt att Regionen i upphandlingsdokumenten har infogat möjligheten att begära in bl.a. bankgaranti av en anbudsgivare för att ha möjlighet att förvissa sig om att en leverantör har den ekonomiska kapaciteten som krävs för fullgörande av kontraktet. Med anledning av detta finner förvaltningsrätten att kravet är ändamålsenligt och att det står i rimlig proportion till den skada som det orsakar enskilda intressen. Regionen har således inte agerat i strid med proportionalitetsprincipen.

Secoa har anfört att kravet drabbar mindre nystartade företag särskilt hårt och därmed är diskriminerande. Det bör framhållas att det ankommer på bolaget att presentera objektivt underlag till stöd för en sådan slutsats. Förvaltningsrätten anser förvisso att kravet på ekonomisk stabilitet som framgår av avsnitt 9.4 i anbudsinfordran kan anses medföra en viss extra ekonomisk börda för mindre nystartade företag. I den aktuella upphandlingen finns dock som tidigare nämnts fog för att ställa höga krav på ekonomisk kapacitet hos anbudsgivarna. Därtill finner förvaltningsrätten att det saknas objektivt underlag som visar i vilken grad mindre nystartade företag drabbas av kravet på bankgaranti. Att Secoa inte uppfattat det som ekonomiskt försvarbart att inkomma med bankgaranti och vad som i övrigt anförts av bolaget i detta avseende, kan inte i sig ligga till grund för slutsatsen att kravet är orimligt betungande. I sammanhanget kan det också konstateras att det inte föreligger någon grundläggande rätt för leverantörer att ges möjlighet till att lämna anbud i förekommande upphandlingar inom sitt verksamhetsområde. Förvaltningsrätten anser därför att kravet inte kan betraktas som diskriminerande i upphandlingsrättslig mening. Den e-postkonversation som Secoa åberopat till stöd för sin talan visar vidare inte på något sätt att Regionen har agerat i strid med LOU eller de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis finner förvaltningsrätten att vad Secoa har anfört inte utgör omständigheter som visar att Regionen har genomfört upphandlingen i strid med LOU eller de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna. Secoa har därmed inte lidit skada i den mening som avses i LOU. Förutsättningar för ingripande enligt 20 kap. 6 § LOU föreligger således inte. Secoas ansökan om överprövning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (FR-05).

Per-Erik Nistér

Tf. rådman

Jakob Franzén har föredragit målet.

Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.
- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorn, 20 kap.